

ЕНЕРГИЈА

КОЛУБАРА

број 37 // децембар 2020.

ISSN 2560-5143

Рудари
ИЗНАД ПЛАНА

Садржај

04

из епс групе

ЕПС гради треће постројење
за одсумпоровање
Постављен камен темељац у ТЕНТ Б

08

актуелно

Зимска служба „Помоћне механизације“
**Све спремно
за зиму**

10

Стабилна грејна сезона
у Топлани
Пуном паром

11

Поље „Г“ у 2020. години
**Испуњени планови
на оба система**

12

репортажа

У посети Пољу „Е“
**Мало угаљ,
мало јаловина**

16

послови

Служба за безбедност и здравље на раду
**Сигурније кретање
радника**

18

локални мозаик

ГО Лазаревац на крају 2020. године
**Амбициозни пројекти
иако је буџет смањен**

20

„Носталгија за бескрајем“, путописна
проза Лазаревчанина Дарка Даничића
Пут ка себи

22

временов

Јубилеј „Тамнава-Западног поља“
**Четврт века
производње угља**

06

Производња угља на коповима РБ „Колубара“

Рудари изнад плана

06

Одржавање опреме на
„Тамнава-Западном пољу“

Предуслов за добре резултате

09

Коп „Радљево“
после прве године рада

Угаљ се „зацрнео“

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић,
РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Наталија Живковић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНТЕРНУ КОМУНИКАЦИЈУ: Ана Павловић,
ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац,
ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић,
ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: „БИРОГРАФ СМП“ д. о. о. Београд, ТИРАЖ: 3.500
Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Постављен камен темељац у ТЕНТ Б

Вредност изградње постројења је 210 милиона евра, а око 120 милиона евра биће реализовано кроз рад домаћих фирми

У ЕПС-овој термоелектрани „Никола Тесла Б“ постављен је камен темељац за изградњу постројења за одсумпоровање димних гасова које ће допринети заштити животне средине и око 20 пута смањити емисије сумпор-диоксида.

– Почетак овог пројекта је значајан за здравију животну средину, али још важнија је визија ако хоћемо велике промене. Енергетска безбедност је једнако важна, као и еколошка безбедност и ако немамо улагања у смањење емисија штетних гасова значи и да термоелектране не могу да наставе да раде. Све ово је морало да се решава много пре, али важно је да смо почели. Сви пројекти у ЕПС-у реализоваће

се много брже – рекла је Зорана Михајловић, потпредседница Владе Србије и министарка рударства и енергетике.

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, истакао је да ће постројење у ТЕНТ Б, друго у Обреновцу и треће у Србији које гради ЕПС, смањити ниво загађења ваздуха, али и побољшати енергетску стабилност у земљи.

– Вредност изградње постројења у ТЕНТ Б је 210 милиона евра, а поносни смо што ће око 120 милиона евра

бити реализовано кроз рад домаћих фирми. То је веома важно за раст домаће привреде, јер ЕПС утиче директно на раст БДП-а, три одсто на нивоу године и још три одсто индиректно кроз грађевину и остале гране. Овакви пројекти гарантују будућност термоелектрана у Србији и енергетску стабилност – рекао је Грчић. – Пројекат одсумпоровања у ТЕНТ Б смањиће ниво емисија сумпор-диоксида са садашњих 80.000 тона на нивоу године, на 4.500 тона, што је око 20 пута мање.

Министарка заштите животне средине Ирена Вујовић је подсетила да је прошле године почела градња истог постројења на ТЕНТ А.

– Овим пројектом смањује се емисија сумпор-диоксида на минимум. Прилагођавамо регулативе и прописе са ЕУ на свом путу евроинтеграција, и оваква постројења доприносе бржем деловању и усаглашавању са ЕУ – рекла је Вујовић.

Рок за завршетак пројекта и преузимање постројења предвиђен је за март 2024. године.

Р. Е.

Смањене емисије

Изградњом постројења за оба блока ТЕНТ Б, очекује се смањење укупне количине емисија сумпор-диоксида са 3.000 милиграма по кубном метру на ниво од 130 милиграма по кубном метру. Ниво емитованих чврстих честица у атмосферу са садашњих 50 милиграма по кубном метру смањиће се на испод 10 милиграма по кубном метру, а продужиће се и радни век ТЕНТ Б.

■ Производња енергије у Огранку „ХЕ Ћердап“

За пет одсто више од плана

У Огранку „ХЕ Ћердап“ за 11 месеци произведено је за пет одсто више електричне енергије у односу на план, који је предвидео да хидроелектране у овој години произведу 6,4 милијарде kWh. До 3. децембра произведено је 6,25 милијарди kWh.

– План за ову годину већ су испуниле ХЕ „Ћердап 2“ и „Власинске ХЕ“. Друга Ћердапска електрана своје обавезе из плана за 2020. годину испунила је 3. децембра у 12 часова и систему ЕПС-а предала 1,43 милијарде kWh. У складу са прогнозама дотока Дунава, у овој хидроелектрани очекује се дневна производња од око 3,4 милиона kWh. То би на крају године износило око 1,55 милијарди киловат-сати, односно десет одсто

више у односу на годишњи план – рекао је Драган Максимовић, директор за производњу енергије у огранку „ХЕ Ћердап“. – Своје обавезе из производног плана за 2020. годину испуниле су и „Власинске ХЕ“. План је био да четири Врле потпомогнуте са ПАП „Лисином“ произведу 201 милион kWh, међутим план је остварен још 16. новембра, а салдо производње већ је повећан на 229,99 милиона kWh. Окосницу производње Огранка држи наша највећа хидроелектрана и она је произвела 4,516 милијарди kWh, или за три одсто више од плана. Дунав који доноси највише енергије је тренутно у стагнацији, али и поред тога у највећој хидроцентрали очекује се да ће план за ову годину бити пребачен.

М. Д.

Милорад Грчић је упознао потпредседницу Владе са пословањем ЕПС-а, као и са пројектима који се тренутно реализују

Сарадњом до резултата

Потпредседница Владе Републике Србије и министарка рударства и енергетике Зорана Михајловић разговарала је 10. новембра са Милорадом Грчићем, в. д. директора ЈП ЕПС, Бојаном Атлагићем, в. д. директора ОДС „ЕПС дистрибуција“, и тимовима ЕПС-а и ОДС-а о сарадњи министарства са овим јавним предузећима.

Михајловићева је најавила да ће Министарство рударства и енергетике покренути измену неколико важних закона, пре свега Закона о енергетици, Закона о ефикасном коришћењу

енергије и Закона о рударству, као и израду новог закона о обновљивим изворима енергије.

– Желим да вам поручим да је ово министарство отворено и ту за вас. Планирамо да све што се ради учинимо најбољим могућим, ту смо да будемо подршка, не опструкција и очекујем исто и са ваше стране. Једно сте од најважнијих предузећа у земљи, али може

и мора да се ради боље – нагласила је Михајловићева.

Грчић је упознао потпредседницу Владе са пословањем ЕПС-а, као и са пројектима који се тренутно реализују, пре свега изградњом постројења ТЕ „Костолац Б3“, модернизацијом система ТЕНТ А и пројектом адаптације бродске преводнице у саставу ХЕ „Ћердап 1“. Атлагић је говорио о стању и

одржавању мрежа, мрежаринама, постојећим улагањима и плановима за наредни период.

Током састанка било је речи и о квалитету електричне енергије и начинима да се испорука побољша, као и о томе да се изградњом и одржавањем мреже, новим трансформацијама и далеководима унапређује квалитет електричне енергије.

Р. Е.

■ Обилазак радова на модернизацији преводнице у ХЕ „Ћердап 1“

За бржи корак напред

Дунав је веома важна река и транспортни, водни и енергетски коридор и у адаптацију бродске преводнице у хидроелектрани „Ћердап 1“ биће уложено 28,5 милиона евра – рекла је Зорана Михајловић, потпредседница Владе Србије и министарка рударства и енергетике после обиласка радова на адаптацији бродске преводнице.

Она је бродску преводницу обишла са шефом Делегације ЕУ у Србији Семом Фабрицијем, директорком ЕИБ за Западни Балкан Дубравком Негре, в. д. директора ЕПС-а Милорадом Грчићем и председником општине Кладово Сашом Николићем.

– Ћердап је наша највећа хидроелектрана, радови иду по устаљеној динамици и следеће године на јесен преводница ће бити завршена. Почећемо адаптацију и преводнице на „Ћердапу 2“. Новац није мали, 60 милиона евра је вредност радова, половина је грант

и хвала ЕУ на томе, а друга половина је ЕИБ-а. То је важно јер је реч о партнерима који су важни за Србију јер наш пут јесте ка ЕУ. Додатно је важно и да ће ЕПС наставити да улаже у ревитализацију ХЕ, пре свега агрегат 6 у ХЕ „Ћердап 1“ и ХЕ „Ћердап 2“, за коју је процењена вредност радова 145 милиона евра. Велике промене у енергетском сектору су пред нама, да не идемо корак по корак, већ брже ка зеленој енергији,

зеленој агенди и обновљивим изворима енергије. Заједно са партнерима сигурна сам да ћемо у томе и успети – изјавила је она.

Милорад Грчић је рекао да пројекат ревитализације бродске преводнице на српској страни иде одличним током, да се радови одвијају у року и да би могли и пре рока да се заврше.

– После пола века морало је ово да се уради. Просечан број пловила годишње кроз преводницу био је око 6.300, а

модернија технологија, бржи рад који ћемо имати када се посао заврши омогућиће да дођемо до 10.000 пловила годишње – рекао је Грчић. – Модернизација преводнице је важна за привреду, туризам и транспорт за сваки сегмент Србије који је у напретку, који је у успону, који је део политике и ове Владе и председника Србије Александра Вучића.

Сем Фабрици је рекао да за овај пројекат ЕУ даје 11 милиона евра бесповратне помоћи, која је здружена са зајмом који даје ЕИБ под повољним условима.

– Ћердап је одличан, конкретан пример пројекта повезивања са значајним прекограничним, економским и еколошким ефектима. Економско инвестициони план ЕУ за Западни Балкан вредан је девет милијарди евра за наредних седам година и фокусира се на повезивање и транспорт – истакао је Фабрици.

Негре је подсетила да је пре две године потписан свеобухватни уговор од 100 милиона евра за улагање у побољшање речног транспорта у Србији који је веома битан зато што Дунав протиче чак 588 километара кроз Србију.

Р. Е.

Рудари изнад плана

Рудари „Колубаре“ годину на измаку испраћају са одличним производним резултатима и сигурном и континуираном производњом угља. У зиму, када је угаљ најпотребнији, а услови за рад на отвореном додатно отежани услед временских (не)прилика, улазе спремни.

Иако је ова година била изузетно тешка због борбе са коронавирусом, која је од марта закупила читаву планету, копови су све време радили поуздано. Уз велико залагање свих запослених, свакодневно се одржава континуитет и висок ниво стабилности производње и остварују се добри производни резултати.

За Републику Србију је од изузетног значаја у време борбе са пандемијом сигуран електроенергетски систем који је у највећој мери ослоњен на производњу електричне енергије у термоелектранама, а на бази угља откопаног на коповима.

Током 11 месеци текуће године, на колубарским коповима је ископано око 27,2 милиона тона угља, 261.000 тона више од плана за овај период године. Поред тога што су произвели више угља него што је било планирано, ефикасност и продуктивност рада рудара „Колубаре“ је у овој години већа него у 2019. години. За 11 месеци 2020. године ископано је око 240.000 тона угља више него у истом периоду претходне.

Значај овог резултата већи је када се зна да су услови рада у текућој години били знатно тежи него претходне због епидемије коронавируса. Такође, план производње угља у РБ „Колубара“ за 2020. годину је ребалансом повећан и пројектована је већа производња.

На два тамнавска копа од почетка године је произведено око 16,8 милиона тона угља. Нешто више од 11 милиона је ископано на „Тамнава-Западном пољу“, док је на Пољу „Г“ произведено око 5,8 милиона тона угља. У источном делу рударског басена „Колубара“ за првих 11 месеци је ископано око 10,4 милиона тона угља. Рудари Поља „Д“ су произвели око 7,8 милиона тона, док је на Пољу „Б/Ц“ откопано око 2,6 милиона тона угља.

Тренд високе производње угља на колубарским површинским коповима се наставља и током децембра. Извесно је да ће годишњи план производње угља бити испуњен пре краја године, односно да ће и у овој години бити забележена прекопланска производња.

Н. Ж.

Предуслов за добре резултате

Први јаловински систем у новембру, после завршеног ремонта, откопао 1,12 милиона кубних метара чврсте масе, а са dobrим резултатима наставио је и током децембра

У другој половини децембра приводи се крају ремонт на најмлађем, Другом јаловинском систему „Тамнава-Западном поља“, који ове године траје око месец и по дана. Детаљан план активности ове ремонтне сезоне по први пут је предвидео да на багери „глодар 3“, који важи за један од бољих у „Колубари“, буду замењена ужад на дизању стреле ротора, а велике операције претрпео је и „одлагач“ којем је, због уоченог хабања, била потребна демонтажа носача гусеница на основној справи. Овогодишњи преглед показао је да време и свакодневни притисак узимају свој данак на машинама, па је дошао моменат да се неки велики сервисни послови на овом систему обаве први пут откада, пре десет година, ушао у производњу.

— Показало се да је систему неопходна велика реконструкција. Она је обухватила померање етажног транспортера 40 метара од завршне косине, како бисмо избегли нестабилну зону на западној граници копа. Заправо, реч је о реконструкцији везног и одлагалишног дела система. Радови добро напредују, при крају су, и надамо се да ће њихова реализација донети дугорочну поузданост овог система, јер нам је он од непроцењивог значаја, посебно у зимском периоду — рекао је Небојша Симић, технички директор „Тамнава-Западном поља“.

Осим овог ремонта, зарад стабилности и поузданости опреме, урађени су још неки послови. На пет дана заустављен је систем међуслојне јаловине, односно Трећи јаловински систем. За то време, према пројекту „Метал“ је на „одлагачу 4“, (познатом као „нови одлагач“ капацитета 12.000 кубика на час) због уочених промена превентивно урадио санацију у зони малог транспорта. Како је уобичајено, овај планирани застој искоришћен је и за померање одлагалишне траке и етажног транспортера, а продужен је везни транспортер, да би била убачена нова погонска станица. Према речима Симића, ради се о потпуно новом типу станице са гусеничним транспортом стандардне ширине 1.600 милиметара. Станица је намењена за

❗ О опреми на коповима брине се током читаве године

рад на Пољу „Г“ и ово је прилика да обави свој пробни рад који би требало да траје два месеца.

Такође, уобичајено је да се, уз годишњи ремонт и редовне појединачне сервисе, пред зиму ради скраћена инвестициона оправка на „ведричару“, који има велику улогу у процесу производње на „Тамнави“, посебно током хладних месеци. Његова могућност да копа лигнит који је најквалитетнији до такозване педине омогућава поправљање квалитета угља са других система. Тако је и у оквиру овогодишњих припрема за зимску сезону овај багер заустављен на десетак дана, па су на њему замењене све кашике. Замењен је и погонски ланац који ради са ведрицама, а саниране су и клизне шине по којима се ведрице крећу. Застој је искоришћен и да буде померен транспортер на којем ће багер радити како би му се обезбедио блок за копање.

– Реч је о јединственој и драгоцепој машини, која је специфична и по свом одржавању. Хабање његових елемената је изражено јер ради са абразивним материјалима. Идеално би било када бисмо имали могућност да га на сваких неколико месеци зауставимо и детаљно прегледамо. Међутим, његово присуство на копу и у производњи је неопходно, па гледамо да планирани застоји буду минимални – кажу о „ведричару“ на копу.

Подсећамо да је ремонт Другог јаловинског система уследио након што је завршен посао на Првом, који је у процес ушао крајем августа и на њему се радило током септембра и октобра. Најзначајни послови обављени су на „глодару 2000“, конкретно на његовом радном точку. Реч је о демонтажи редуктора копања тешког 63 тоне. Овај монументални део транспортован

је у „Метал“ где је урађена санација, замењен је клизни лежај на шупљем вратилу и радна ужад. Пројекат санације урађен је и за радни точак који је по првобитном плану требало да буде замењен. За овај подухват неопходно је било потпуно растерећење багера, што је искоришћено за обављање још неких послова као што су дизање ужади, задизање стреле ротора, санација каце горње градње изнад куглбана на којој је било деформација. Тај проблем присутан је дуже време. Раније санације биле су мањег обима, а ове сезоне урађен је и пројекат за овај захват. На одлагачу је најважнија била замена редуктора на транспорту.

Ефекти урађеног видели су се већ у новембру јер је систем током овог месеца, после завршеног ремонта, откопао 1,12 милиона кубних метара чврсте масе, што је изнад планиране месечне производње. Добри резултати су се наставили и у децембру.

Иако су сервиси јаловинског система већ неко време главна преокупација на „Тамнави“, не треба заборавити да су за укупну погонску спремност подједнако значајни и ремонти угљених система који су ове године, као и претходних, отпочели половином маја. Уз багере који копају угљан на „Западном пољу“ истовремено се ремонтује угљени систем на Пољу „Г“. Та синхронизација послова неопходна је због годишњег сервиса Дробилане, постројења у које се на прераду слива угљан са оба копа.

Ове сезоне највише посла било је на „глодару 1“, чији ремонт је трајао дуже него на осталим багерима. На овој временској машини, која је до доласка „глодара 5“ била носилац производње угља на најпродуктивнијем „Колубарином“ копу,

откривено је пуцање на ушката. Санација је изискивала растерећење багера, односно скидање 40 тона барита и његово подупирање штицама. Отежавајућа околност је што овај багер ради у неповољним условима, трећину године је у песку и то доприноси бржем хабању његових елемената.

Најмлађи багер, „глодар 5“, пак, имао је ове године најмање захтеван ремонт, што је и очекивано јер се ради о новијој справи. На њему је замењена гума на траци два, која је била у лошем стању. То налаже нови систем за хомогенизацију,

Предузете активности на сређивању машина, већ се показало, омогућиле су продуктиван рад система. Надлежни су задовољни урађеним, мада напомињу и да „глодар 4“ ове сезоне није увршћен у ремонтни план. За њега су предвиђени радови у трајању од по пет дана, неколико пута у току године.

М. Димитријевић

Мере заштите

На површинском копу на којем су готово сви запослени производни радници, пажљиво се прати епидемиолошка ситуација и предузимају се мере заштите. Ситуацију отежава то што је међу оболелима одређени број багериста и надзорних радника.

– С обзиром на то да су неки од система у инвестиционој оправци, одсуствовања се тренутно не одражавају на процес рада. Када Други јаловински систем и „ведричар“ почну са производњом биће нам знатно теже. Надамо се да ће се стање ускоро поправити – рекао је Небојша Симић.

Све спремно за зиму

Током протекле две године обновљено је око 90 одсто возног парка. Припремљени деривати и механизација, уведена 24-часовна дежурства

Попут претходних година, Зимска служба је и ове јесени припремљена за прве снежне падавине. Запослени су у приправности, а механизација и агрегати обезбеђени, тако да ова специјализована радна јединица „Помоћне механизације“ спремно дочекује зимску сезону, што има посебан значај када се има у виду да радници Зимске службе од снежних наноса чисте и прилазе за радничке аутобусе који возе запослене до радних места.

– Око 90 одсто механизације је обновљено у протекле две године. Благовремено је сервисирана механизација која ће се ангажовати на пословима чишћења снега. Обезбеђени су и гориво и машине. Имамо 60 тона соли, 800 тона ризле и свега осталог што је потребно за зимске услове. Добили смо десет тона натријум-хлорида, најсавременијег агрегата који се користи на температурама до 15 степени испод нуле, па и нижим. Ова супстанца се употребљава у течном стању, а може да се комбинује и са ризлом. Очекујемо још 40 тона натријум-хлорида. Све је у потпуности спремно – рекао нам је Горан Јовичић, главни пословођа Зимске службе, тј. Службе експлоатације машина на точковима.

Зимска сезона је званично почела 15. новембра и од тада се дежура 24 часа. Временске прилике константно се прате,

Горан Јовичић (десно) и Предраг Младеновић

а на терен се иде по потреби. Да би у најкраћем року могао да се осигура приступ свим путевима који гравитирају ка површинским коповима, возни парк чине и грејдери, скипови, УЛТ-ови, али и булдожер за неприступачније деонице. Такође, екипа Зимске службе труди се да изађе у сусрет и локалној заједници пружајући помоћ свуда где је неопходна.

Служба чисти путеве у копу, путеве којима раднички аутобуси превозе раднике, месне заједнице на ободима површинских копова и приступне путеве из општина које окружују лазаревачку. Покрива се територија целог Рударског басена „Колубара“. Када је потребно, помажу екипама које чисте саобраћајнице на територији Градске општине Лазаревац. Сам посао захтева високу одговорност, ефикасност и спретност.

– Наш посао је јесте да радничким аутобусима омогућимо да превезу раднике,

али и знатно више од тога. Дешавало се да нас полиција зове када има леда или се догоде саобраћајне несреће. Прошле године смо Ибарску магистралу чистили до Степојевца – казао је Јовичић.

У Зимској служби су сагласни да је, ако постоје могућности, пожељно да се возни парк обнавља што чешће, јер је за одржавање редовног процеса производње неопходна добра проходност путева у оквиру копова и око производних погона. Запосленима су на располагању и возила стара више од десет година, али она и даље раде. Главни пословођа истиче и важност одржавања. Нема битнијих кварова, а увек на располагању имају резервне машине.

– Од 32 машине којима располажемо, што је највише до сада, бар 12 машина може да чисти снег. Међутим, некада се деси да запослени у једној смени раде на по две-три машине. Највећи проблем је недостатак кадра. Немамо довољно возача и руковалаца. Радници су солидарни и професионални, али да нас је више, много би лакше било – напоменуто је Јовичић, додајући да се цео посао одвија у складу са актуелним епидемиолошким мерама.

М. Караџић

Ризла, туцаник и со

Радно током целе године

Посао Зимске службе је обимнији ван зимског периода. Док се зими чисти снег, топи лед и обављају остали послови које ниске температуре намећу, у топлијем делу године се одржавају путеви, праве нови, руше се објекти испред фронта рударских радова и спроводе многе друге активности које су од виталног значаја за нормално функционисање „Колубаре“.

Угаљ се „зацрнео“

Током претходних 12 месеци остварена је планирана производња јаловине, па су машине на новом копу наишле на прве трагове угља

Година која се полако приближава крају, нажалост, остаће упамћена по пандемији која је потресла цео свет. Добрих вести је мало, па је утолико више добродошла информација да се после годину дана производње јаловине на „Радљево“, најновијем површинском копу Рударског басена „Колубара“, промолио угаљ.

— Како смо, према пројекту, кренули у копање дубинског блока, на неких 200 метара од старог положаја повратног бубња, појавио се и први угаљ.

То је велики тренутак, који је ојачао наше уверење да ћемо, како је и најављено, прве количине лигнита успети да ископамо већ 2022. године — поносно је за наш лист рекао директор „Радљева“ Владимир Петковић.

Управо чињеница да се угаљ „зацрнео“ даје додатни елан запосленима „Радљева“ који су се током ове прве године производње и те како срчано борили. Јер сваки рудар има један циљ — остварење производње, а они су, и поред бројних потешкоћа које су их пратиле током ове почетне фазе, то успели да остваре.

— Било је доста препрека које је требало превазићи на путу ка развоју система и сигурној производњи. С друге стране, на руку су нам, донекле, ишли временски услови, посебно током ове касне јесени, јер да је било више кишних дана и да је зима оштрија сигурно бисмо имали више проблема и са копањем и са самом кипом. И поред таквих, да кажемо, повољних услова који су нас пратили, највише

■ Владимир Петковић

проблема током претходне године имали смо са багерском трасом, односно трасом „глодара 10“, у зони где је копана кипа „Западног поља“. Због меког материјала, из наступа у наступ рађене су касете које смо били принуђени да насипамо „добрим“ материјалом због рада и безбедности багера — објашњава Петковић, уз напомену да се половином године ситуација, срећом, изменила уласком у „здрав блок“.

Од тог тренутка се копа, како је и предвиђено пројектом за коп „Радљево“, према „Западном пољу“, односно ка асфалтном путу, на потезу од трафостанице „Каленић“ до радљевског новог насеља.

Међутим, ту су се суочили са новим потешкоћама, наишавши на материјал који је доста непогодан за експлоатацију: глину, шљунак и песак. То је захтевало скраћење етажне траке за око 262 метра и померања радијално за око 40 метара. Ова техничка операција

изведена је да не би био угрожен асфалтни пут и далеководи који још увек нису измештени.

Када је реч о пословима везаним за етажни део, крајем новембра обављена је и мини-реконструкција система, односно урађене су преграде спојева и пребачено напајање за „глодар 10“ и етажну траку из трафостанице „Каленић“ у трафостаницу „Радљево“.

— У одлагалишној зони у којој је позиционирана погонска станица Ц4 тренутно имамо потешкоћа са квалитетом трасе, тако да се максимално ангажујемо да не би дошло до скраћења одлагалишне траке, што би у овом тренутку било доста неповољно. Зато нам је приоритет да обавимо закипавање у тој зони — истиче Петковић.

Током октобра запослени на „Радљево“ добили су и помоћ у машинама — стигао је багер ЕШЗ, који је транспортован са „Западног поља“. Он је прешао одлагалишну траку и

позициониран је у зони погонске станице Б14, где се припрема траса за продужетак везне траке. После тога уследиће реконструкција система која ће подразумевати да етажна трака буде пребачена ка северу, иза немачког плаца, па ће кренути експлоатација са тог дела копа.

— То полако долази на ред, али пре свега у плану је измештање трафостанице „Каленић“, далековода и цевовода сирове воде, јер су то објекти који су први на удару копа. Тај посао нас очекује почетком 2021. године. Одмах по исељењу, ушли бисмо у зону немачког плаца. Земља је експроприсана, Служба припремних радова је порушила све објекте, терен је искрчен, и само се чека да извођач радова, а то је „Колубара-Грађевинар“, уђе у посао — закључио је Петковић.

Када је реч о организацији посла, директор Петковић каже да су на копу у бољој ситуацији него у претходном периоду, мада проблем и даље представљају припремни радови и одводњавање, јер и даље сами раде на чишћењу терена испред багера.

— Надам се да ћемо ускоро кроз пријем нових радника добити појачање и да ће млади са завршеним стручним школама имати прилику да се покажу и докажу. Уз довољан број планир-мајстора, бравара и осталих потребних профила занимања, много лакше ћемо моћи да организујемо послове. Када је реч о кадру, појачање руководећег тима је стигло кроз именовање техничког директора, као и машинског и електроуправника — рекао је Петковић.

Р. Лазић

Планови

Надамо се да ће следећа година бити боља у сваком смислу, али пре свега здравственом, што је и предуслов за све друго. Наши планови, као и у целој „Колубари“, везани су за напредовање рударских радова и остваривање планираних резултата — рекао је Владимир Петковић.

Уградњом најсавременије опреме биће модернизован систем за надзор и управљање технолошким процесом

Пуном паром

Постројење Топлана у Вреоцима, укупног капацитета 140 тона прегрејане водене паре на сат, ради током зимске сезоне пуним капацитетом производећи пару неопходну не само за процес сушења угља него и за производњу топлотне енергије за даљински систем грејања.

– У зимском периоду грејање Лазаревца је приоритетни посао Топлане, као делатност од виталног значаја за нормално функционисање града. Као и до сада, поштује се „клизни дијаграм“ који је усаглашен између РБ „Колубара“ и ЈП „Топлификација“, према којем се испоручује топлотна енергија према средњој дневној спољној температури – каже Владан Обрадовић, управник Топлане.

Проток топле воде која се испоручује ЈП „Топлификација“ тренутно је 1.000 кубних метара на сат. Због константног пораста броја корисника „Топлификација“ је затражила повећање протока, што је са садашњим циркулационим пумпама немогуће.

■ Владан Обрадовић

– Зато је у плану уградња нове циркулационе пумпе у топлотној подстанци за грејање Лазаревца, која ће повећати проток топле воде на 1.500 кубних метара на сат. Елаборат о избору пумпе и реконструкцији топлотно-предајне подстанце је завршен и у току је спровођење набавке за уградњу пумпе и остале пратеће опреме. Надамо се да ће за следећу грејну сезону овај посао бити реализован и да ће додатна пумпа већег капацитета бити уграђена – истакао је Обрадовић.

Како наводи наш саговорник, летњи месеци искоришћени су да буду завршени бројни послови којима је повећана погонска спремност и поузданост рада погона у наредном периоду.

– За време ремонта, док котлови нису били у раду,

заменили смо излазни сабирник прегрејача паре на котлу 1 и котлу 2, који нису мењани готово 40 година, односно од почетка рада овог погона – нагласио је Обрадовић.

Такође, значајни послови су урађени и у Погону за хемијску припрему воде, у којем се производи деминерализована вода од које настаје напојна вода за котлове.

– Ту је и санација пешчаних филтера, које смо обрађивали један по један. Два су завршена и пуштена у рад, док су завршни послови на санацији трећег тренутно у току. У пешчаним филтерима филтрира се вода за рад котловских постројења, уклањањем материја органског и неорганског порекла које су суспендоване или растворене у води – објаснио је Обрадовић.

Како сазнајемо од нашег саговорника, веома важан пројекат који је дефинисан уговором о набавци, уградњи и пуштању у рад опреме за адаптацију управљачко-надзорног система и моторног погона, као и мерења и регулације у Топлани, ушао је у поступак реализације, а биће завршен следеће године током годишњег ремонта. Резултат реализације овог пројекта вредног око 150 милиона динара биће потпуна аутоматизација Топлане, односно аутоматско вођење технолошког процеса

производње у овом објекту. Такође, уградњом најсавременије опреме биће модернизован систем за надзор и управљање технолошким процесом.

Истовремено, доћи ће до повећања нивоа сигурности и квалитета управљања котловским постројењима, повећања енергетске ефикасности и унапређења заштите животне средине, продужења радног века постојећих постројења, као и омогућавања ефикасног вођења постројења и бржег реаговања особља у случају поремећаја у процесу.

– За модернизацију ових система смо се одлучили и због немогућности набавке резервних делова, који су застарели и више се не производе. Комплетна опрема је набављена и већ је почела монтажа једног дела, као и склапање електроормара у радионици. Опрема у командној сали за управљање котловима може бити уграђена само док Топлана „стоји“, па ће зато део бити инсталиран следеће године током годишњег ремонта, када ће цео посао бити завршен и систем пуштен у рад. Треба напоменути да је ово веома сложен посао, јер је потребно комплетну мернорегулациону опрему, електроормаре, каблове, као и командни пулт заменити новом, савременијом – каже Обрадовић.

Т. Симић

За 11 месеци 480 хиљада тона паре

За 11 месеци ове године Топлана је произвела 479.664 тоне прегрејане паре. Планом производње за 2020. годину, за исти период, предвиђена је производња од 501.600 тона. Од тога је Сушари испоручено 193.995 тона, за потребе производње предузећу „Ксела Србија“ испоручено је 13.230 тона паре, за грејање града Лазаревца 104.251 мегават топлотне енергије и за грејање интерних и екстерних потрошача у Вреоцима испоручено је 46.603 мегавата.

Испуњени планови на оба система

Годишњи планови производње остварени су до средине новембра, до када је откопано око 5,5 милиона кубика откривке и исто толико тона угља. Оба система спремно дочекују зиму

Поље „Г“, судећи према оствареним резултатима, успешно приводи крају ову годину и спремно дочекује зимску сезону. Иако је било предвиђено да се лигнит са овог угљенокопа (који је природни продужетак копа „Велики Црљени“) користи само за поправку квалитета угља који се отпрема ка Термоелектрани „Никола Тесла“, Поље „Г“ је у протеклом периоду остварило завидне резултате и када је реч о обиму производње, што је постигнуто максималним ангажовањем радника на оба система.

О активностима које су обележиле одлазећу годину, директор Поља „Г“ Бранимир Симић каже:

– Оба система су годишње планове испунила већ половином новембра. Када је реч о јаловини, ради се о 5,5 милиона кубика материјала. Подсећам да је овај систем стајао од почетка године до 23. јануара због радова на Ибарској магистралу. Откопали смо оно што смо могли до старе магистрале и чекали смо пуштање у рад новог пута. Још један дужи застој у откопавању откривке имали смо у периоду од 28. маја до 16. јула, што је непуних 50 дана, када је „глодар 900“ који ради на откривци, прешао да ради на угљеном систему. Превезали смо његове траке на линију угља, с обзиром на то да нам је ремонт „глодара 2“ који ради на угљу ове године плански трајао дуже. Тако да, свеукупно, багер око седамдесет дана није радио на откопавању откривке. Те планиране застоје успео је да надокнади поузданим радом, тако да сад имамо откривеног угља за отприлике наредна три месеца – објашњава Симић и додаје да запослени на Пољу „Г“ заслужују све похвале јер су у периоду када су радили на угљу надоместили рад „глодара 2“, а затим успели и на откривци да достигну планирану производњу.

Што се угљеног система тиче, и он је, истиче директор Симић, испунио овогодишњи

■ Бранимир Симић

план од 5,5 милиона тона угља у другој половини новембра.

– Треба напоменути да је у августу вршен ребаланс плана откопавања угља, којим је на првобитну количину додато око милион тона. И овај систем је добро радио и са тим ребалансом он је крајем новембра већ био на око десет одсто прекопланске производње. Багер је сада ушао у висинске блокове, тако да очекујемо да већи део зимског периода који је пред нама има добре услове за рад и да ће без потешкоћа моћи да постиже очекивану производњу – каже Симић.

Ову годину обележило је и укључење система хомогенизације угља на Дробилани. Тренутно су у току тестирања појединачних линија. Поље „Г“ је тиме добило још један багер који ће радити на одлагању угља и два багера која ће са те депоније копати одложени угљ. Тренутно се отклањају уочени ситни недостаци и одрађује финално „утезање“, након чега ће бити обављена и званична примопредаја система.

– Очекујем да ћемо и у току зиме моћи да користимо ту нову линију и то би требало да нам буде поприлична помоћ, јер ћемо на располагању имати већи број комбинација и лакше моћи да амортизујемо лоше време које нас очекује – каже наш саговорник.

Као што је познато, већи део текуће године обележила је и неповољна епидемиолошка ситуација. Према речима директора, Поље „Г“ за сада, срећом, није осетило велике последице и значајније „осипање“ људи. И у првом и другом

таласу коп је процентуално имао мали број оболелих. Овај тренутни период је најкритичнији и труде се да га држе под контролом колико је то могуће. Плански обучавају људе за рад на кључним местима, диспечерским и местима багериста, да би у случају нужде могли брзо да ангажују замене и омогуће да процес производње континуирано тече.

Кад је реч о плановима за идућу годину, предвиђено је да фронт радова на производњи откривке стигне до измештеност дела Ибарске магистрале, па ће уследити реконструкција на јаловинском систему.

– Фронт радова се сели у правцу север-југ. Креће се са откопавањем откривке ка југу, што ће захтевати додатне погонске станице. Поред тога, очекује нас да средином године изведемо реконструкцију на одлагалишту и да започнемо са закипавањем треће фазе корита Колубаре, односно да раздвојимо одлагалиште БТО система на две линије. На једној линији ће бити одлаган само одговарајући материјал за трећу фазу, а унутрашње одлагалиште бившег копа „Велики Црљени“ ће служити за материјал који не задовољава те услове. Затим, очекујемо да почетком јесени, у склопу транспорта механизације са источних копова ка „Западном пољу“ и „Радљеву“, стигне „Костолачки“ одлагач који је „Колубара“ преузела. Он би нам служио за одлагање међуслојне јаловине. Половином године очекује нас и реконструкција одлагалишта за међуслојну јаловину, којом ћемо омогућити да се међуслојна јаловина на коју наилази „глодар 2“ одлаже у унутрашњем откопаном делу Поља „Г“ – каже Симић.

М. Радосављевић

Опрема стиже

Да би сви планирани радови текли без застоја, увелико се припрема потребна опрема. У току је пријем погонског транспортера 1.600 који је завршен и намонтиран на плацу „Западног поља“. Он је у фази транспорта и укључења у пробни рад. У монтажи су још два погонска транспортера 1.600, две погонске станице и једна станица МРС, такозвана међуслојна расподелна станица која ће служити за раздвајање међуслојне јаловине од угља.

– Очекујемо да ова опрема стигне већ почетком наредне године. У овом моменту најважније је да оба система спремно дочекују зиму и да су кадровски и технички оспособљени за све изазове који су пред нама – рекао је директор копа.

Производња лигнита, који се у овом делу лежишта налази распоређен у два блока, захтеваће примену специфичне технологије копања и биће велики изазов за рударе у годинама које долазе.

Према проценама, нови угљенокоп требало би да ради наредних 30 година, уз пројектовану производњу од 12 милиона тона угља годишње

На месту на коме се данас налази управна зграда Поља „Д” за неколико година зјапиће бездан дубок више од 200 метара. Када заменски коп

Мало угаљ, мало јаловина

– Поље „Е” буде у свом пуном замаху, овде ће се налазити чак 14 етажа. Биће то најопсежнији технолошки подухват у историји површинске експлоатације угља у Србији и један од највећих у Европи.

Пре пет година почеле су припреме за потпуно затварање Поља „Д”, највећег копа у руднику „Колубара”, и отварање следеће фазе у експлоатацији – Поља „Е”. До сада су на нове локације већ премештена три система, два на откривци и један на угљу. На старом копу сада ради још само један багер – легендарна „Плава птица” – који ће у првој половини јануара, такође бити транспортован на нову локацију.

– Већ је обављен огроман део посла, пребачено је на стотине километара траке, хиљаде метара каблова, стотине чланака, десетине погонских

станица и три велика багера и два одлагача. При томе, било је потребно да се конзервира Поље „Д”, а истовремено и да се одржава потребан ниво производње угља и, поврх свега, симултано да се ради на отварању новог лежишта – каже садашњи директор Поља „Д” и будући први човек новог копа Владан Ивковић, истичући пожртвованост свих запослених.

Према проценама, нови коп Поље „Е” требало би да ради наредних 30 година, уз пројектовану производњу од 12 милиона тона угља годишње. У својој завршној фази он ће се простирати све до стакленика у Шопићу, практично само пет километара од центра Лазареваца.

Подсећамо да се непрекидни угљени блок популарно дефинисан као Колубарски

басен простире од некадашњег села Пркосава, па све до реке Саве. Та огромна територија подељена је на експлоатациона поља, у зависности од планираних енергетских биланса и услова лежишта. Процењује се да ће управо на Пољу „Е” производња угља бити најзахтевнија.

Пре свега, то ће то бити један од најдубљих површински копова у Европи. Друга потешкоћа је то што ће се угаљ копати у два слоја. Први, просечне дебљине око 20 метара, налази се ближе површини земље. Други, такозвани главни угљени слој, дебљине у просеку око 40 метара, одвојен је од првог великим количинама земље чија ширина варира и износи од пет, па све до чак 40 метара.

– Технологија откопавања која ће бити примењена на новом

копу није нова у „Колубари“, јер су рудари са сличним проблемима суочени и на копу „Радљево“. Оба угљена система на Пољу „Е“ имаће могућност да поред угља истовремено откопавају и земљу. То значи да ће уз помоћ посебне скретнице један багер радити на два система – угљеном, којим ће лигнит бити транспортован у погон за сепарацију у Вреоцима и јаловинском, којим ће откривка бити отпремана до одлагача – најједноставније објашњава ову методу откопавања наш саговорник.

Јовица Урошевић, шеф угљеног система који је већ започео рад на новом копу, први је искусио све потешкоће с којима ће рудари бити суочени у годинама које долазе. Систем рада већ је намештен у складу с новом методом откопавања – „мало угљ, мало јаловина“.

– У принципу већ смо се ухватали. Највећи проблем је са кашикама које су затворене, пројектоване за копање угља, па кад се укопају у блато морају често да се чисте – каже Урошевић.

Његове колеге, руководе станица, Срђана Радовановића, Мирослава Антонијевића, Драгана Живојиновића, помоћног радника Сашу Максимовића, њиховог пословођу Зорана Лазића Лазу и Владана Станојевића, познатог по надимку Жика Женева, планир-мајстора, затекли смо у помоћним просторијама на „глодару 3“, једном од најстаријих багера у руднику „Колубара“.

– Загазио је у шесту деценију ал’ се и даље добро држи. Мало су му пустили дихтунзи, па сад просипа земљу на све стране – шали се Женева, иначе чукунунук Кнеза Станоја из

Поље „Д“ дало 563 милиона тона угља

Поље „Д“, чији је Поље „Е“ „наследник“, био је највећи коп у руднику „Колубара“. Отворен је 1961. године, а са даном затварања, у првој половини јануара следеће године, овде ће бити ископано нешто више од 563 милиона тона угља. Истовремено, откопано је и одложено око 1,5 милијарди кубика откривке.

Зеока, села у коме је закопана прва кашика на новом копу, па онда много озбиљније наставља да се жали на тешке услове рада.

Била је пауза, али само због тога што је на једној од трака на систему у том тренутку рађена вулканизација. Обично се за време кратких станки узимају лопате у руке, али је овај застој био нешто дужи, па је било времена и за одмор.

До „глодара 9“, за сада највећег багера који откопава јаловину на новом копу, готово је немогуће стићи. Мало кише која је падала претходних дана било је довољно да се око њега створи каљуга до гуше. Лада нива, којом смо кренули, могла је да стигне само до повратног бубња, који се налази у близини багера. Ту смо затекли један грејач, чивилук у ћошку, два дугмета, зелено за крени и црвено за стани и Немању Миливојевића, команданта ове мале канцеларије у блату.

– Богати, да ли си ти сигуран да је ово Поље „Е“? Некако ми се чини да смо још увек на старом копу. Можда нисам информисан. Брате, мени је, у ствари, свеједно. Не видим било какву разлику. Блато је блато, чак му је и боја иста, као оног с Поља „Д“ – шалећи се закључује Немања причу о ипак новом копу – Пољу „Е“.

Д. Ћорђевић

Најдубљи коп у Европи

На појединим местима дубина новог копа износиће чак 176 метара испод нивоа мора. Ако се рачуна и надморска висина терена, рупа коју ће ископати рудари „Колубаре“ на неким местима биће дубока 298 метара. Поређења ради кратер који је настао копањем угља на Пољу „Д“ био је дубок „свега“ 160 метара.

– Тачно испод овог стола за којим сада седимо, налазиће се провалија дубока 217 метара – сликовито нам објашњава грандиозност читавог подухвата директор Владан Ивковић, док у својој канцеларији, показујући на рачунару рељеф Поља „Е“ и локацију на којој смо се у том тренутку налазили, прича о будућим радовима у руднику „Колубара“.

Хуманост на делу

У јесењој акцији добровољног давања крви прикупљено је укупно 499 јединица драгоцене течности

Црвени крст и Институт за трансфузију крви Србије годишње организују око 40 редовних, као и неколико ванредних акција добровољног давања крви на територији лазаревачке општине. Акције су организоване у три циклуса, а најчешће се спроводе у Рударском басену „Колубара“, где су запослени већ деценијама уназад небројено пута показали своју хуманост.

Једну од првих акција у јесењој кампањи огранак Института за трансфузију задужен за Град Београд одржао је у Организационој целини „Прерада“, коју је посетила екипа нашег листа.

– Иако су због епидемије коронавируса околности мало другачије и ради се под посебним мерама опреза, то није спречило хумане колубарце да се и овога пута одазову у великом броју – рекао је Драгољуб Милановић, члан Одбора Синдиката „Прерада“ и координатор Црвеног крста за општину Лазаревац, дочекујући нас у просторијама РЈ Сушара, у којима је организована акција.

Према речима нашег саговорника, Лазаревац је већ дужи низ година шампион хуманости, јер има више од шест давалаца на

Бранко Милосављевић

100 становника, што значи око 3.600 јединица крви сакупљених током дванаест месеци. Овај податак посебно је важан ако се зна да је национални интерес четири даваоца на 100 становника.

– Поводом Светског дана добровољних давалаца крви 14. јуна у Старом двору у Београду организује се свечаност на којој се најуспешнијим градовима и општинама, односно организацијама Црвеног крста, додељују признања и награде. Веома је леп осећај када присуствујеш таквој свечаности

и добијеш најпрестижнија признања у овој области – са поносом каже Милановић.

Како смо овом приликом сазнали од медицинског особља из Института за трансфузију крви, приликом добровољног давања крви неопходно је да се испоштује процедура која подразумева попуњавање упитника са личним подацима и питањима о здравственом стању. Проверава се да ли је прошло довољно времена од претходног давања (мушкарци дају крв на три, а жене на четири месеца), ниво хемоглобина и гвожђа у крви, као и крвни притисак. На прегледу се послушају срце и плућа и поразговара са лекаром о евентуалним здравственим проблемима. Дешава се да потенцијални даваоци не испуњавају ове услове па буду враћени, а ако се анализом крви која је већ дата установи нека неправилност, пракса је и да се давалац обавести ради упућивања на даље испитивање.

– Колективним уговором запосленима у „Колубари“, као и у другим деловима „Електропривреде Србије“ осигурано је право на три дана плаћеног одсуства са радног места, рачунајући дан када су дали крв – објаснио је Милановић.

Иако су били рани јутарњи сати, екипа медицинских радника је имала пуне руке посла.

У жељи да сазнамо који су мотиви наших племенитих суграђана за добровољно давање крви, поразговарали смо са Бранком Милосављевићем, редовним учесником у акцијама овог типа, који ради на Термокоманди у Топлани. Добровољни давалац постао је у својој осамнаестој и до 47. године, колико сада има, крв је дао 75 пута.

Видосава Латковић

■ Душан Пауновић

Вођен жељом и хуманошћу да помогне познатим и непознатим људима, Милосављевић каже да је леп осећај када знаш да на тај начин можеш некоме спасити живот.

– Никада се не зна када крв може некоме да затреба. Нисам био у ситуацији да је мени или неком из моје фамилије била потребна, али се дешавало да је била потребна колегама и тада сам се радо одазивао – каже наш саговорник.

Зорану Влајићу, руковоцу траке на Мокрој сепарацији, ово је био јубиларни, педесети пут да донира драгоцену течност.

– Дати крв је нешто најплеменитије што човек може да учини за оне чији су

животи угрожени, а знамо да залиха никада нема довољно. Уосталом, давање крви је привилегија здравих људи и све док ме здравље добро служи увек ћу то радо чинити – каже Влајић.

Стеван Живојиновић, који ради у финансијској служби у „Преради“, каже да око 13 година редовно даје крв, најмање два пута годишње.

– Сваки пут кад дајем крв осећам се као препорођен. Учинити хумано дело је посебан осећај и најмање што можемо да учинимо за друге. Истовремено, то је и добар начин да помогнем и себи, свом организму, јер тако обнављам своју крв, што је добро за моје здравље – каже Живојиновић.

Велико срце показао је и Сојко Драшковић, руковац решета у погону Класирница на Сувој сепарацији.

– Моја добра воља и неколико минута одвојеног времена некоме значе живот. Крв сам дао више од 40 пута и даваћу све док могу. Мислим да свако ко је здрав и ко је у могућности требало би да уради исто – поручује Драшковић.

Са истим циљем ту је и Видосава Латковић, која ради у Одржавању Сушаре.

– Почела сам да дајем крв када је требало мојим родитељима и када сам видела да не осећам никакве тегобе, већ се после тога осећам добро, постала сам редован давалац. Сама парола давања крви – „Твојих пет минута, нечији цео живот“, довољна је да се схвати шта је мој мотив, поготово, пошто је моја крвна група најнеопходнија – каже наша саговорница.

Разговору се придружио и Душан Пауновић, председник Црвеног крста Лазаревац, један од рекордера у добровољном давању крви. Он је пуних 47 година био давалац течности која живот значи. Тачније, из његових вена је истекло

■ Драгољуб Милановић

115 јединица крви, што представља количину око 50 литара.

– Почео сам давне 1972. године у средњој школи, као што сви најчешће започињемо, затим у војсци, и наставио у РБ „Колубара“ где сам радио најпре у Железничком транспорту, а затим у Оплеменењивању, одакле сам отишао у пензију са места предрадника електросмене. Прошле године у јулу последњи пут сам дао крв, а у августу сам напунио 65 година и стекао услов за пензију, али и изгубио право да убудуће дајем крв, пошто је то крајња граница за давање крви – каже Пауновић.

Његова активност у Црвеном крсту Лазаревац траје већ три деценије, најпре је био члан комисије за давалаштво крви, затим председник комисије за добровољно давалаштво крви Београда, а пре три године изабран је за председника Црвеног крста Лазаревац.

Његове витрине пуне су бројних признања за хуманитарни рад. Носилац је плакета и признања Црвеног крста Србије, која се додељују за 50, 75, 100 давања крви, док је за давање крви преко 100 пута добио награду „Златна кап“.

У ову хуману мисију укључио је и супругу и ћерку, које су такође вишеструки даваоци.

– Ако си спреман да спасеш нечији живот, самим тим си показао колико вредиш. Има доста људи који нису имали никакве потребе за давањем крви и онда када се нешто лоше деси у њиховом окружењу, промени им се свест о свему томе – каже велики хуманиста истичући да треба много да се ради на мотивисању и придобијању здравих младих људи за овај вид хуманог деловања.

■ Стеван Живојиновић и Зоран Влајић

Т. Симић

У најризичнијим погонима „Прераде“ постављене су неклизајуће и флуоресцентне траке које ће смањити ризик од повреда запослених на клизавом терену

Сигурније кретање радника

Служба за безбедност и здравље на раду почела је у погону „Прераде“ да поставља противклизне траке и флуоресцентне траке за обележавање делова путева, што ће значајно утицати на подизање нивоа сигурности запослених у овом делу Рударског басена „Колубара“.

– То је важан посао за Службу БЗР и за „Колубару“. Овакво постављање неклизајућих трака и обележавање пута први пут смо имали прилике да видимо пре неколико година када је „Универзал“ прешао у руке немачког „Континентала“, и то је за нас тада била велика новина. Приликом обиласка других делова „Електропривреде Србије“, попут „Хидроелектрана Ђердап“, ТЕНТ-а, „Дринско-Лимских хидроелектрана“ видели смо да су наше колеге почеле да примењују овај систем, па је постало јасно да и ми треба што пре да кренемо ка циљу – да у свим производним

погонима у „Колубари“ применимо исто обележавање. Сви знамо да су услови рада у производњи изузетно тешки. Конкретно, када је реч о „Преради“, познато је да имамо стрме клизаве степенице, на које се лепи ситна угљена прашина, а ситуација се додатно компликује током зимских месеци, када се створи и поледица. Циљ је да што боље заштитимо запослене и на минимум сведемо потенцијални број повреда на раду, и мислим да смо на добром путу да то и учинимо – рекао је за наш лист Милутин Ранковић, електроинжењер у Служби заштите на раду у Погону „Прерада“.

Ранковић је нагласио да је током последње три године дошло до озбиљног напретка у остваривању и реализацији набавке заштитних средстава.

– Важно је истаћи да се сада рад службе не заснива само на препоруци надлежнима у погонима, већ се озбиљно

приступило реализацији послова набавке заштитних средстава. Наиме, на нивоу ЕПС-а је формирана Комисија за израду Правилника за колективна заштитна средства, што подразумева израду модуса по коме се врши набавка, од електроизолационе опреме за напонска постројења, табле упозорења, па до набавке противклизних трака – објашњава Ранковић.

Траке су за сада постављене у „Преради“, у најкритичнијим деловима овог погона у којима угљена прашина ствара највише проблема запосленима који се крећу по површинама где има прашине. Кренуло се од Мокре сепарације, јер је то део погона

у којем су услови рада најтежи. Потом су траке постављене у Сувој сепарацији, на утоварној станици, а онда на допреми угља.

Током прве набавке, за ову зимску сезону, купљено је око километар „обичне“ и још око 400 метара флуоресцентне траке, чија цена износи око милион динара.

– За следећу годину предвидели смо два и по пута већу количину новчаних средстава, што значи и за толико више противклизне траке, којом ћемо обезбедити и багере на коповима, Дробилану, и све остале делове „Колубаре“ у којима је то потребно. Током овогодишњег постављања утврдићемо дефинитивно и која нам врста трака више одговара и да ли је ефикаснија она крупније или ситније гранулације, иако се за сада чини да се у нашим условима рада боље показала ова прва. Траке са флуоресцентном бојом у средини биће постављене на степенице, куда се радници у производним погонима крећу. У случају нестанка струје, показиваће им пут евакуације – рекао је Ранковић.

Р. Лазић

„Колубарин“ Флојд

Овогодишњи шампион државе који у свом фијат абарту осваја кружне стазе Србије, за воланом машина „Помоћне механизације“ је већ 15 година

Пет кружних трка, четири прва места и једно друго, донела су ове године тридесеттворогодишњем Александру Радисављевићу из Брајковца државну шампионску титулу на тркама на кружним стазама у класи фића. Овај шампион већ 15 година ради у Зимској служби „Помоћне механизације“ у РБ „Колубара“. На радном месту вози скип, УЛТ, грејдер, ровокопач, утоваривач, ваљак, а у слободно време фијат абарта.

Како сам каже, откад зна за себе гаји посебну љубав према аутомобилима и машинама. Свој познати надимак наследио је од оца, чувеног Радише Радисављевића Баквице, који се аутомобилизмом бави већ 25 година.

– Све је почело још у раном детињству. Отац је заслужан за моју велику страст и љубав према аутомобилима и брзини, и сад је моја највећа подршка. Он се 90-их година активно бавио ауто-спортом, а ја сам га свуда пратио. Знао сам сваку тркачку стазу, сваку кривину, одакле је најбоље гледати, и навијати за њега. Међутим, тек 2016. године сам одлучио да се и сам опробам у овоме, и те прве године на трци, отац је био шампион, а ја вицешампион – објашњава нам Александар, скромно додајући да у својој досадашњој каријери има извожених стотину кружних и брдских трка, и око 50 пехара који красе његов дом.

Одмах после завршене средње школе, Александар је почео да ради у РБ „Колубара“

■ Александар Радисављевић

као руковалац грађевинске механизације. Овај шампион тркачког спорта са својим колегама у Зимској служби ангажован је на пословима чишћења путева, прилаза коповима, аутобуских стајалишта, а ван зимске сезоне ова служба поправља и насипа путеве, чисти канале, одржава водоводе. Посла има током целе године, напорније је, каже, зими када има доста падавина, али уз

тимски рад све је остварљиво. За шефове и колеге има само речи хвале. Захваљујући њиховом разумевању успева свој хоби да усклади са радним обавезама.

– Од јуна до октобра траје такмичарска сезона. Тренинзи и трке се одржавају викендима на стазама „Мишелук“ Нови Сад, „Ушће“ Београд и „Берановац“ Краљево. Заправо, то је и мој једини тренинг, пошто у нашој земљи не постоје друге стазе за

вежбање. Припреме почињу код куће у среду, када се последњи пут проверава исправност ауто. Алат се пакује, ауто товари на приколицу и у петак ујутру смо на путу ка месту одржавања трке. А тамо се све ради по посебном протоколу – аутомобиле и возаче комисија проверава да ли испуњавају све услове за такмичење. У суботу на тренинзима најбоље време возача се узима као стартна позиција за трку у недељу. Трема и страх су увек присутни, али чим светло на семафору означи почетак трке, адреналин осваја и у глави је само једно – пун гас и напред на чело колоне – истиче Баквица хвалећи свог фићу абарта који са 120 коња развија брзину од 205 километара на час.

А фијат абарт само личи на обичног фићу. Проширени су му рубови, урађени специјални трапови, унапређен мотор. Потребно је много новца, времена, љубави, мајсторског умећа да би се добио један конкурентан тркачки ауто. А исто тако је пуно труда, воље, зноја, успеха, али и неуспеха, потребно да се добије добар возач. Александрова прва победа је и прва велика лекција. Тад му је све кренуло наопако, запалила се инсталација на колима, имао је последње стартно време, целе ноћи је санирана штета и било је неизвесно да ли ће се сутрадан наћи на стази. Међутим, сат времена пре трке, ауто је био поправљен и са стартом у пуном сјају, Александар је тад први пут тријумфовао.

М. Павловић

Вољени фијат

Пре тачно 65 година са производних трака „Заставе“ сишао је први фића који се по лиценци италијанског „Фијата“ производио наредних 30 година. Укупни тираж износио је 923.487 примерака, чиме је застава 750 била и остала најпопуларнији аутомобил на путевима бивше Југославије. Први фића имао је 767 кубика и само 29 коњских снага.

Амбициозни пројекти иако је буџет смањен

Због економске ситуације коју је проузроковала епидемија Covid-19, овогодишња средства локалне самоуправе смањена су за 30 одсто. Током 2021. на располагању ће бити око 980 милиона динара. Неколико великих улагања, ипак, требало би да буде реализовано уз помоћ градских и републичких институција, најављује председник општине Бојан Стевић

■ Бојан Стевић

Бојан Стевић, председник Градске општине Лазаревац, на крају ове нимало лаке године, направио је за наш лист кратак осврт на резултате рада локалне самоуправе на чијем је челу од пре неколико месеци. Такође, искористио је прилику и да најави неке од пројеката чија реализација се, упркос отежаним економским околностима до којих је довела пандемија, очекује у периоду који је пред нама.

– Изузетно тешка епидемиолошка ситуација која се у нашој општини, као и у остатку Србије и региона драматично искомпликовала у протеклих месец дана, поред најважнијих – здравствених, има и бројне економске последице. Наша општина је за годину која је иза нас имала обезбеђен заиста озбиљан буџет од готово 1.2 милијарде динара. Након првог епидемијског таласа, у оквиру економских мера које су предузете да би криза била стављена под контролу, Лазаревац је изгубио око 20 одсто те суме. Касније је још десет одсто тих средстава преусмерено на друге, ургентне позиције, тако да смо, свеукупно, на располагању имали око 371 милион динара мање него што је првобитно планирано – објашњава на почетку разговора Стевић.

■ И 2021. мањи буџет

Када је реч о буџету за годину која је пред нама, планирано је да и он буде за 20 одсто мањи од овогодишњег и износиће око 980 милиона динара.

– Оваква економска ситуација доводи нас у проблем јер смо ми, ослањајући се на очекивања и договоре направљене пре епидемије, а послушајући потребе грађана, испланирали неке капиталне пројекте. Зато смо били у ситуацији да реализацију неких уговорених послова одложимо за годину која је пред нама – каже председник општине.

Ипак, новац из сопственог буџета само је један од неколико начина финансирања пројеката на територији општине. Део средстава обезбеђује Град Београд, а део министарства Републике Србије у чијим надлежностима је одређено улагање. Тако је, на средства издвојена из општинског буџета током ове године придодат новац из буџета Града Београда за велику реконструкцију улице Ђорђа Ковачевића, постављен је балон код Основне школе „Војислав Вока Савић“ и започета реконструкција малог трга код некадашњег Клуба младих. Такође, Дирекција за грађевинско земљиште Града Београда обезбедила је комплетна средства за реконструкцију улице Јанка Стајића. Са друге стране, локална самоуправа, на пример, самостално финансира изградњу гараже у близини

зграде Општине. Реализација овог пројекта такође је успорена, делом због ширења епидемије, а делом због умањења буџета, али надлежни очекују да на пролеће радови буду настављени.

– Желим да истакнем да смо, захваљујући пре свега, великом труду и ажурности запослених у органима и администрацији локалне самоуправе, током протеклих неколико месеци успели да урадимо пројектно-техничку документацију не само за поменути пројекат изградње гараже и трга него и за бројне друге. Међу њима је и пројекат који даје решење за уређење пешачких комуникација у главној Карађорђевој улици и улици Димитрија Туцовића која води ка језеру Очага, што за нас има посебан значај јер се ради о улазу у град – каже Стевић.

■ Сарадња са Рударским басеном „Колубара“

Огроман број грађана лазаревачке општине је запослен у „Колубари“ или у њеним „ћеркама фирмама“ и то умногоме дефинише све аспекте живота у овој средини.

– Локална самоуправа и Рударски басен су нераскидиво повезани и не могу једно без

другог. Подсетићу да је „Електропривреда Србије“, односно РБ „Колубара“ издвојила значајна средства за измештање неколико села на територији наше општине и да се сада, у сарадњи са Градом Београдом, много ради на уређењу нових капацитета за смештај људи који се расељавају због ширења фронта рударских радова. Имамо заиста изузетну сарадњу са Милорадом Грчићем, в. д. директора ЕПС-а, али и Миланом Мишковићем, директором за производњу угља РБ „Колубара“, и његовим сарадницима. Осим на пољу експропријације и израде планова генералне регулације и сличних докумената, тренутно заједнички радимо на неколико пројеката из области екологије. Наша локална самоуправа има надлежност над будућом депонијом „Каленић“ коју ће користити неколико општина, за коју смо, уз подршку „Колубаре“, израдили пројекат изградње рециклажног центра.

Анкета

Током децембра Градска општина Лазаревац позвала је све суграђане да се изјасне о томе на које пројекте, према њиховом мишљењу, треба усмерити буџетска средства током 2021. године. Анкету је попунило 2.355 Лазаревчана.

– Желели смо да видимо шта је то што грађани сматрају да треба да урадимо да бисмо животни стандард у нашој општини подигли на вишу лествицу. Као кључни проблеми наведени су водоснабдевање, улагања у инфраструктуру, проблеми са канализационом мрежом и мањком паркинг простора. Иако сигурно нећемо моћи да испунимо све захтеве, приликом расподеле средстава водићемо се конкретним идејама и потребама Лазаревчана – рекао је Бојан Стевић.

Поред тога, са директором Грчићем имамо одличну сарадњу када је реч о изградњи и проширењу топлфикационе мреже, не само у централном градском језгру него и околним месним заједницама. Када је реч о овој врсти пројеката, тренутно су најактуелнији послови у Великим Црљенима.

– Сматрам да је Лазаревац раније, у неким лепшим временима, пропустио прилику да се много боље позиционира и да боље искористи чињеницу да је у близини Рударског басена „Колубара“ за сопствени развој и напредовање. Ипак, не треба гледати у прошлост већ дати све од себе да се у будућности обезбеде што квалитетнији услови за живот и већи просперитет – каже Стевић.

Уређење градског језгра

Када је реч о пројектима који би требало да поправе квалитет живота у централном градском језгру, на недавном састанку којем су присуствовали представници свих важних институција са територије општине, сагледана је ситуација и донета одлука да буде урађена реконструкција 42 улице.

– Она ће подразумевати радове на топлфикационој и водоводној мрежи, након чега ће уследити асфалтирање. Утврдили смо где је било највише „испадања“ и застоја, тамо где буде неопходно биће у потпуности замењени делови водоводне и топлфикационе мреже, а тамо где је стање нешто боље, радиће се преглед и санација.

Са великим нестрпљењем Лазаревчани очекују и измештање главне аутобуске станице, о чему се већ годинама говори.

– Урађено је идејно решење за пројекат измештања и у току је израда урбанистичког пројекта, а након изјашњавања надлежне

комисије следи добијање грађевинске дозволе и извођење радова. У питању је вишедеценијска жеља бројних суграђана коју ћемо, надам се, коначно успети да остваримо и тако растеретимо центар града, повећамо безбедност у саобраћају и смањимо загађење ваздуха. Такође, завршили смо и идејно решење за измештање зграде полицијске станице, која је у близини. У току је припрема пројекта за израду грађевинске дозволе и извођење радова за нови објекат. У плану је и изградња модерне тржнице, расписана је јавна набавка за пројектно-техничку документацију потребну за реализацију овог посла. Имамо завршено и идејно решење за кружни ток са пасарелом у близини језера Очага – најављује Стевић.

А. Павловић

Водоснабдевање

ГО Лазаревац у овом моменту ради на више пројеката из области водоснабдевања, које је већ деценијама проблематично на територији читаве општине.

– Са Канцеларијом за јавно улагање Владе Републике Србије тренутно радимо на пројектној документацији за замену комплетног главног цевовода „Непричава“, фабрика „Пештан“, резервоари Дрен. За пет села – Жупањац, Барзиловица, Брајковац, Дудовица и Чибутковица радићемо примарну и секундарну мрежу са седам резервоара, а при крају је и израда документације за сличне пројекте за Араповац и Миросаљце. Уз најављене радове који ће обухватити више десетина улица у централном градском језгру, надамо се да ће проблеми са водоснабдевањем бити драматично смањени – каже председник општине.

Трг код некадашњег Клуба младих добија нови изглед

Пут ка себи

Исконски сусрет са природом и културом Бајкала, Алтаја и Непала поништава све небитно и банално

Далеко од основа грчко-римске цивилизације, пространства Бајкалског језера, Непала и Алтаја, „сплет негостољубивих планина“ на размеђи Монголије, Кине, Русије и Казахстана, пружила су Лазаревчанину Дарку Даничићу нову врсту понирања у себе. Запис о једном идентитету, вечној људској жудњи за бесконачним и потреби за изражавањем уобличио је у „Носталгији за бескрајем“, путописној збирци коју је објавила Издавачка кућа „Агора“.

Даничић, који у Рударском басену „Колубара“ обавља послове пројект-менаџера, на путовања је ишао последње две-три године. Лаганије планинарење са истомишљеницима по дивљим и мало познатим пределима омогућило му је нови поглед на стварност. Исконски сусрет са природом, каже, поништио је све небитно и банално.

– Било је то проналажење себе. Та потпуна одвајања на неколико недеља, одрицања од угодности и живот у ретко насељеним просторима враћају човека себи. Тамо одстраните часовно, биолошко време и сусретнете се са оним духовним. У градовима попут Париза и Лондона остајете у свом цивилизацијском кругу и

Из белешке о аутору

Даничић је рођен у Љигу. Гимназију је завршио у Лазаревцу. Дипломирао је на Машинском факултету, а магистрирао и докторирао на Рударско-геолошком факултету у Београду. Објавио је пет збирки песама. Поред поезије, пише и критике у књижевним часописима. Члан је Српског књижевног друштва.

наметнутим елементима, а тамо сте сведени на egzистенцијалне проблеме. Пробуде се древни снови и схватите да су на том месту пре 3.000 година били људи са истим проблемима и осећањима – објашњава нам Даничић, истичући да је кључ разумевања у времену и да простор није најбитнији.

Аутор пише о територијама ловаца, орача и сточара, бистрини Бајкалског језера, чудесној мистичности Алтаја и „ћутљивим Хималајима“. Путопис оживљава „митско горје“, скаске и легенде, приближава „стрљивост природе“, света места, културу сећања, Алтајску принцезу и друга археолошка открића. Судар глобалног и локалног, разнолика етнографија Азије и етимолошка објашњења чине посебан едукативни слој. Књига је премрежена и минијатурама попут оне о девојкама које на Алтају бацају мобилне телефоне увис да би ухватиле мрежу и послале поруке. Даничић у позадини даје скице својих сапутника, тих „унутрашњих авантуриста, интуитивних трагача“ који откривају себе кроз „свесно изглобљавање из уобичајених рутина и обичаја натурених свакодневним животом“.

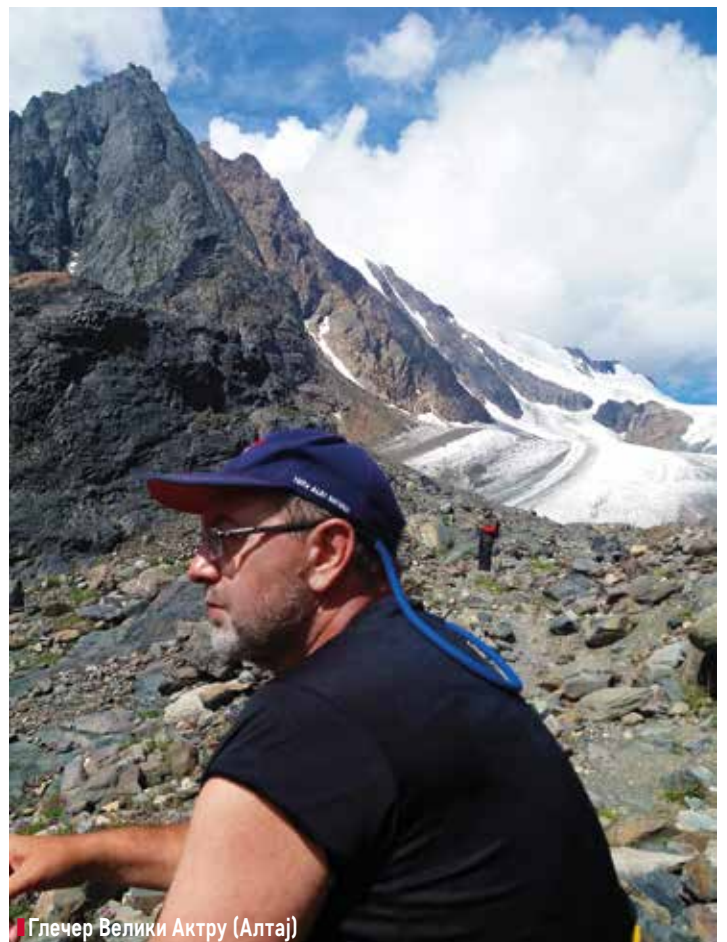
У „Носталгији за бескрајем“ преплићу се импресије и слике. Три текста обилују асоцијацијама и континуираним дијалогом мисли. Однос утисака и информација је складан. Поводом видљивог аутор води читаоце кроз историју, уметност и митологију и неколико хиљада година уназад. Повремено разматра појмове попут доколице, хедонизма и сна. Уз елементе популарне културе, цео текст је постављен на изузетно широко поље општег образовања. Приче теку сигурно и ненападно. Своја искуства песника пренео је у прозу. Обриси личности путописца употпуњују исповедни сегменти и блага аутоиронија.

Даничић је припремљен, радознао, интуитиван и сензитиван путник. Себе одређује као човека повратака, сматрајући да путопис као жанр није изгубио сврху, али му се мора дати лични печат.

М. Караџић

Река Катун (Алтај)

Глечер Велики Актун (Алтај)

У Лазаревцу последњих година међу девојчицама расте интересовање за фудбал

Почетком новембра на завршници Државног првенства Србије у фудбалу (које је одржано у оквиру Мини-макси лиге у Смедеревској Паланци) талентоване фудбалерке „Колубаре“ освојиле су друго место. Реч је о селекцији девојчица рођених 2007. године и млађим. „Колубарине“ фудбалерке победиле су екипе ЖФК „Машинац“ из Ниша и ЖФК „Жарково“ из Београда, а поразила их је победничка екипа ЖФК „Војводина“ из Новог Сада која је освојила турнир.

Тренери лазаревачке перспективне екипе Сандра Милојевић и Гордана Милиновић изузетно су задовољне наступом њиховог клуба на овом такмичењу.

– Иако је реч о младим играчицама, није изостао висок квалитет игре. Неким фудбалеркама ово је био и први турнир. Доста добрих потеза и лепих голова могло се видети у свакој екипи. Пуно талентоване деце је било на једном месту, јер заиста стасава једна перспективна генерација спортисткиња. Овом турниру претходио је у септембру турнир у Брзећу, такође такмичење на државном нивоу одржан у организацији „Спортске игре младих“. Учествовале су девојчице 2005. годиште и млађе. Наше девојчице су у финалу освојиле друго место, поражене су од крагујевачке победничке екипе. Међутим, наша играчица Теодора Кеца тада је добила признање за најбољег голмана – истиче тренер голмана Сандра Милојевић, додајући да је пре свега све ово велика победа женског фудбала.

Предрасуде и стереотипи о женама у фудбалу су различити и има их много. Али таленат и труд на делу, у овом случају, на фудбалском терену, морају се поштовати, па и похвалити. Како објашњава Сандра Милојевић сасвим је природно да се и у фудбалу виде разлике између мушкараца и жена, али те разлике треба искористити и усмерити на остваривање што квалитетније игре.

– Неки стручњаци сматрају да жене брже напредују од мушкараца, и знају да

Млади суперлигаши

Женски фудбал у Лазаревцу је постојао и у данима некадашње Југославије, али из ближе прошлости битна је 2003. година када је основан ЖФК „Ласк“. Овај клуб је постојао до 2011. године када је спојен са „Црвеном звездом“, чиме је цео клуб „пребачен“ у Београд. Неколико година касније настаје ЖФК „Колубара“. Највећи успех овог клуба остварен је ове године када је први тим клуба ушао у Суперлигу као првопласирана екипа у Првој лиги Србије за жене.

Сребро за златне девојчице

■ Екипа „Колубаре“ у Смедеревској Паланци

играју тај лепши фудбал на око. Нема толико грубих стартова, сама игра је више базирана на техници, а разлика је и у брзини и интензитету фудбала. Бити тренер је захтевна и комплексна улога. Поготово је компликован рад са девојчицама, јер су захтевније, док је са дечама некако лакше изаћи на крај. Тренер мора да познаје свако дете, мора да научи како оно дише, како размишља и како се осећа. Јер свако дете је индивидуа за себе и да би тим функционисао морате код сваког наћи праву „жицу“ да би се извукло оно најбоље – објашњава Сандра Милојевић, нагласивши да последњих година све више девојчица показује интересовање за овај спорт и поред разних предрасуда, јер некад и сами родитељи женски фудбал доживљавају као груб спорт који је намењен само дечама.

У ЖФК „Колубара“ тренутно тренира око 40 девојчица свих узраста. Највише је Лазаревчанки, али ту су и девојчице из околине, па чак и из Љига и Аранђеловца. У клубу су играчице подељене у две категорије: развојна лига од 12 до 15 година и млађи узраст који игра Фер плеј и Мини-макси лигу. Кад фудбалерка напуни 15 година стиче право да се прикључи првом тиму сениорки, што је и императив овог клуба – да што више деце из Лазаревца игра у првом тиму.

Тренутна нестабилна епидемиолошка ситуација утицала је и на организацију тренинга и осталих активности овог фудбалског клуба. Тренажни процес обавља се на теренима ФК „Колубара“ у

Лазаревцу, а у зимским условима требало би у сали.

У ЖФК „Колубара“ добродошле су све девојчице такмичарског духа заинтересоване за фудбал и тимски рад, али и за неговање лепог васпитања и стицање нових пријатеља.

М. Павловић

„Кртице“ јесењи прваци, поражене у финалу Купа

Рукометаши „Колубаре“ поражени су у финалу Купа Србије – Регион Центар, одиграном у Мионици 13. децембра, од екипе „Обилића“ резултатом 25:26.

Овај пораз уследио је након што су популарне „Кртице“ у деветом колу рукометне Супер Б лиге Србије (север-центар), савладале екипу „Врбас Петрол“, обезбедивши тако прво место на табели све до почетка пролећне полусезоне. До титуле јесењег првака довело их је седам победа и две утакмице на гостовањима које су завршене нерешеним резултатом. Рукометаши за сада имају велику шансу да се после пет сезона нађу у Суперлиги Србије.

Т. К.

Четврт века производње угља

И поред разних отежавајућих околности тамнавски откоп је постепено израстао у најпродуктивнији коп колубарског басена

Пре 25 година, тачно 17. новембра 1995. године, почела је производња угља на површинском копу „Тамнава-Западно поље“, данас најпродуктивнијем копу Рударског басена „Колубара“. Те касне јесени започета је експлоатација „црног злата“ испод села Каленић, Мали Борак и Скобаљ, захваљујући којем данас сија свака четврта сијалица у Србији.

Рад најмодернијег „Колубариног“ копа од самог почетка био је условљен отежавајућим друштвеним околностима. Почетак производње на новом копу омели су рат и распад бивше Југославије, увођење санкција, економске кризе 90-их, као и бомбардовање 1999. године. О тим потешкоћама говори и податак да је, уз максимално коришћење људских и производних ресурса, у новембру 1994. десет година после доношења одлуке о изградњи, са радом кренуо први јаловински систем на најмлађем откопу у Југославији.

Годину дана после почетка производње откривке, 17. новембра 1995. у пробну производњу је укључен први угљени систем и тамнавски лигнит са „Запада“ је кренуо пут Дробилане. Роторни багер 630, познатији као „глодар 1“, који је претходно радио на откопавању откривке, прешао на рад у оквиру првог угљеног система.

Како наш лист бележи, тог дана свечано је покренута производња и испорука угља. Многобројни радници и гости присуствовали су историјском покретању производње, али и почетку рада новомонтираног роторног багера који је успешно повезан на јаловински систем. Стручњаци из „Колубаре“ су са сарадницима из земље успели да поставе овог цина на ноге, пошто су се инострани испоручиоци опреме повукли због лошег стања у земљи.

За постизање већег капацитета производње неопходно је било да се формира још један БТО систем, што је учињено 1999. године када је настао привремени јаловински систем са позајмљеном опремом са „Источног поља“. Њега је 2010. године

заменио моћан, савремен јаловински систем набављен из кредита Европске банке за обнову и развој и немачке KfW банке. Трећи јаловински систем успостављен је почетком јуна 2013. године, док је четири године касније његов саставни део постао нови велики „одлагач“.

Формирање другог угљеног система започето је у августу 2006. године, трећи је почео да копа угаљ почетком марта 2010, а још један систем је укључен пет година касније, што је омогућила куповина роторног багера „глодар 5“.

Улагање у опремање копа дало је запажене резултате. Набавкама опреме, стабилизацијом производње и помацама у свим сегментима рада овај коп је постао носилац производње угља у „Колубари“.

Међутим, током мајских поплава 2014. године, „Тамнава-Западно поље“ претворено је у језеро запремине 210 милиона кубика воде, чија површина је захватала око 20 квадратних километара, а дубина на неким местима износила преко 60 метара. Под водом је остало заробљено девет моћних „глодара“.

Упркос песимистичким прогнозама, седам месеци после катастрофалних поплава, откопавање угља на највећем

„Колубарином“ копу поново је почело 26. децембра 2014. године. Већ почетком августа 2015. године сви јаловински и угљени системи после санације и ревитализације заузели су стару позицију и наставили да буду поуздан чинилац у укупној производњи угља. Након тога су уследиле комплетна ревитализација и санација производне опреме.

Овај коп данас је носилац производње угља у РБ „Колубара“, а захваљујући преданом раду запослених свакодневно се испуњавају сви производни задаци и подиже лествица успеха.

М. Павловић

Резултати за понос

Током 25 година рада запослени овог копа произвели су око 226 милиона тона угља и откопали око пола милијарде кубних метара откривке. Са „Тамнава-Западног поља“ ка термоелектранама годишње се испоручи око 14 милиона тона угља, а готово половина укупно произведеног угља на колубарским коповима откопа се на овом копу. Рудари овог угљенокопа 2017. године остварили су рекордну производњу од 17 милиона тона угља.

СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА ВИРУСА

COVID-19

У ЕЛЕКТРОПРИВРЕДИ
СРБИЈЕ

МЕРЕ ЗАШТИТЕ:

Често перите руке водом и сапуном (у трајању од најмање **20 секунди**) или користите средство за дезинфекцију на бази **70% алкохола**. После прања, чесму затворите марамицом или папирним убрусом.

Избегавајте **блиски контакт, руковање и љубљење**, а са саговорницима одржавајте раздаљину.

Не дирајте очи, нос и уста неопраним рукама.

Ако кашљете или кијате, **прекријте уста и нос** надлактицом или папирном марамицом.

Често **проветравајте** просторије.

Избегавајте боравак у **затвореном простору** са већим бројем људи.

Заједно против COVID-19!

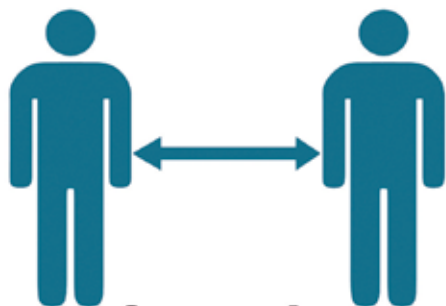

ПРЕПОРУКЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ:

- обавезно и правилно носите заштитну опрему
- пре уласка у пословни простор дезинфикујте руке и обућу
- држите прописано одстојање од других особа
- брините о хигијени радног простора
- обавезно обавестите непосредног руководиоца уколико посумњате на симптоме COVID-19

ЗАПОСЛЕНИ И СТРАНКЕ ОБАВЕЗНИ СУ ДА НОСЕ ЗАШТИТНЕ МАСКЕ ПРИЛИКОМ УЛАСКА И ИЗЛАСКА И ЗА СВЕ ВРЕМЕ БОРАВКА У СВИМ ПРОСТОРИЈАМА ЈП ЕПС, БЕЗ ИЗУЗЕТКА.

У наредном периоду биће пооштрене контроле ношења заштитних маски.

**Одржавајте
раздаљину**

**Избегавајте да
додируете лице**

**Перите руке око
20 секунди**

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
2017. бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Birograf comp). - 30 cm
Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

